

Etusivu>Sinun oikeutesi>Rikoksen uhri>Korvaukset>Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentehtäjältä

Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentehtäjältä

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksentehtäjältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

Portugalissa korvausta on haettava pääsääntöisesti rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä. Rikosoikeudellisen menettelyn kohteena olevat tosiseikat voivat olla myös siviilioikeudellisen vastuun perusteena, jos ne vahingoittavat etuja, jotka on mahdollista korvata rahallisesti siviililain mukaisesti.

Rikosprosessilaissa (*Código de Processo Penal*) säädetään liittämisperiaatteesta, jonka mukaan rikoksesta johtuva siviilioikeudellinen korvausvaatimus on esitettävä pääasiallisesti rikosoikeudellisessa menettelyssä. Vaatimus voidaan esittää erikseen riita-asioita käsittelevässä tuomioistuimessa ainoastaan rikosprosessilaissa luetelluissa tapauksissa.

Jos uhri asuu EU-maassa ja joutuu rikoksen uhriksi muussa kuin asuinmaassaan, hän voi esittää korvausvaatimuksen asuinmaansa viranomaiselle, joka on toimivaltainen käsittelemään tällaiset vaatimukset ja tekemään asiaa koskevat päätökset. Kyseisen viranomaisen on välitettävä vaatimus sen maan toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa rikos on tapahtunut.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Uhrin on ilmaistava halunsa korvausvaatimuksen esittämiseen silloin, kun hän tekee rikosilmoituksen, tai tutkinnan päättämiseen mennessä. Uhrille ilmoitetaan tällöin syyttämispäätöksestä, ja hänellä on 20 päivää aikaa esittää korvausvaatimus.

Vaikkei korvausvaatimusta olisi esitetty, tuomari voi määrätä omasta aloitteestaan uhrin tilanteen perusteella syytetyn maksamaan uhrille tietyn korvauksen aiheutuneista vahingoista, paitsi jos uhri itse vastustaa korvauksen maksamista.

Väkivaltarikoksen tapauksessa korvausvaatimuksen voi esittää lopullisen ratkaisun antamiseen asti.

Jos uhri on ollut alaikäinen rikoksentehtäjällä, korvausvaatimus voidaan esittää vuoden kuluessa uhrin täysi-ikäiseksi tai täysivaltaiseksi tulemisesta.

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Korvausta voidaan vaatia

omaisuusvahingoista, joita ovat rikoksesta aiheutuneet vahingot (esimerkiksi sairaalahoidon, lääkärikäyntien ja lääkkeiden kustannukset) sekä uhrin taloudelliset menetykset (esimerkiksi työkyvyttömyysajalta saamatta jäävä palkka).

aineettomista vahingoista, joiden arvoa ei voida mitata taloudellisesti. Niistä voidaan kuitenkin maksaa taloudellinen hyvitys (esimerkiksi vahinko, joka aiheutuu henkilön hyvinvoinnille, kunnialle tai maineelle eli johon liittyy fyysistä kipua, psyykkisiä häiriöitä tai tunneperäistä kärsimystä).

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Ei ole. Riittää, että vaatimus sisältää lyhyen kuvauksen tosiseikoista, joihin vaatimus perustuu, sekä aiheutuneista vahingoista ja niiden arvoista.

Jos vaadittu korvauksen määrä on yli 5 000 euroa, on maksettava tuomioistuinmaksu, ja korvausvaatimuksen esittää asianajaja.

Valtion maksama korvaus

Väkivaltarikosten yhteydessä valtio voi maksaa korvauksesta ennakkoa, ja tätä varten on olemassa [oma lomakkeensa](#). Lomakkeessa on ilmoitettava haetun korvauksen määrä, ja siihen on liitettävä muutampia asiakirjoja, kuten uhrin tai muun korvausta hakevan henkilön tuloveroilmoitus rikoksen tapahtumista edeltävältä vuodelta, sekä todisteet lomakkeeseen merkityistä kustannuksista.

Lähisuhdeväkivallan yhteydessä valtio voi maksaa korvauksesta ennakkoa, ja tätäkin varten on olemassa [oma lomakkeensa](#). Lomakkeeseen on liitettävä samat asiakirjat, jotka mainitaan a kohdassa.

Mitä näyttää korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Uhrin on esitettävä kaikki asiakirjat, jotka osoittavat aiheutuneet vahingot (ks. 1.1 kohta). Uhrin on ilmoitettava myös todistajat, jotka voivat vahvistaa, että ilmoitetut vahingot ovat aiheutuneet uhrille.

Liittykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Jos vaadittu korvausmäärä on alle 5 000 euroa, ei tuomioistuinmaksuja tarvitse maksaa. Tällöin uhri voi esittää vaatimuksen itse.

Jos vaadittu korvausmäärä on yli 5 000 euroa, vaatimuksen voi esittää vain uhrin edustava asianajaja, ja siitä on maksettava tuomioistuinmaksu, ellei uhrille ole myönnetty oikeusapua.

Väkivaltarikosten ja lähisuhdeväkivallan yhteydessä ennakkomaksua koskeva hakemus lähetetään rikosten uhrien suojelusta vastaavalle lautakunnalle (*Comissão de Proteção às Vítimas de Crimes, CPVC*). Uhrin ei tarvitse maksaa tällöin tuomioistuinmaksuja eikä muitakaan kuluja.

Jos rikos on tehty toisen EU-maan alueella, hakemus voidaan esittää CPVC:lle, jos hakijan vakituinen asuinpaikka on Portugalissa.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Kyllä, oikeusapua voi hakea erilaisissa tilanteissa.

Uhrilla on oikeus konsultoida asianajajaa ja saada oikeudellista neuvontaa asemaansa liittyvissä asioissa menettelyn aikana.

Jos uhri haluaa olla oikeudenkäynnissä mukana asianomistajana, hänen on haettava oikeusapua prosessin alussa. Uhrin on haettava oikeusapua myös, jos hän toimii todistajana ja haluaa avukseen asianajajan eikä hänellä ole varaa kattaa tästä aiheutuvia kustannuksia.

Myös seuraavanlaista oikeusapua voidaan hakea:

tuomioistuinmaksun maksamisesta vapauttaminen kokonaan tai osittain;

asianajajan nimeäminen ja asianajajan palkkioiden maksaminen; tai

tuomioistuinmaksujen ja asianajajan palkkioiden maksaminen osissa.

Huom. Oikeusapuhakemuksia koskevat päätökset tekee [sosiaaliturvalaitos \(Segurança Social\)](#). Se käyttää laskentatapaa, jossa otetaan huomioon hakijan tulot, menot ja varallisuus. Oikeusapuhakemus on esitettävä kirjallisesti lomakkeella, joka on saatavana maksutta sosiaaliturvalaitoksen toimipisteistä.

Lomakkeen voi käydä jättämässä henkilökohtaisesti, tai sen voi lähettää postitse tai faksitse. Lomakkeen voi täyttää myös sähköisesti internetissä.

Hakemukseen on liitettävä asiakirjat, jotka osoittavat hakijan talousvaikeudet. Hakemuksesta tehdään päätös 30 päivän kuluessa. Hakemuksen jättämisestä ei aiheudu uhrille mitään kustannuksia.

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksentehtäjää vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Korvausvaatimus hylätään, jos syytettyä ei tuomita rikoksesta.

Se hylätään myös, jos uhri ei näytä aiheutuneita vahinkoja toteen.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Kyllä voit. Ratkaisusta voi valittaa, jos uhri on osallistunut oikeudenkäyntiin asianomistajana.

Muutosta voi hakea myös yleisillä muutoksenhakukeinoilla (siviiliasioita käsittelevät tuomioistuimet), ellei vaatimusta jostain syystä ole hyväksytty.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksentekijää vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Tähän on keinonsa. Ellei syytetty maksa korvausta vapaaehtoisesti, uhri voi nostaa täytäntöönpanokanteen eli vaatia tuomioistuinta panemaan korvauspäätöksen täytäntöön määräämällä esimerkiksi tulojen, talletusten taikka kiinteän tai irtaimen omaisuuden takavarikoinnista siihen asti, kunnes korvaus on maksettu uhrille kokonaisuudessaan.

Päivitetty viimeksi: 13/09/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.